

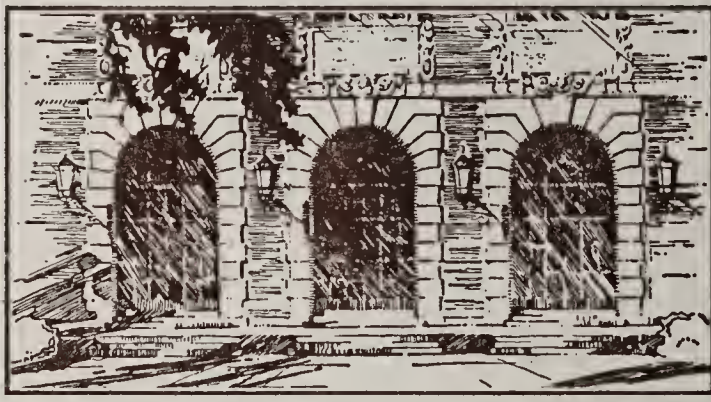
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

ELIAS CZAYKOWSKY
COLLECTION OF
UKRAINIAN CULTURE

891.79

K1278

Op

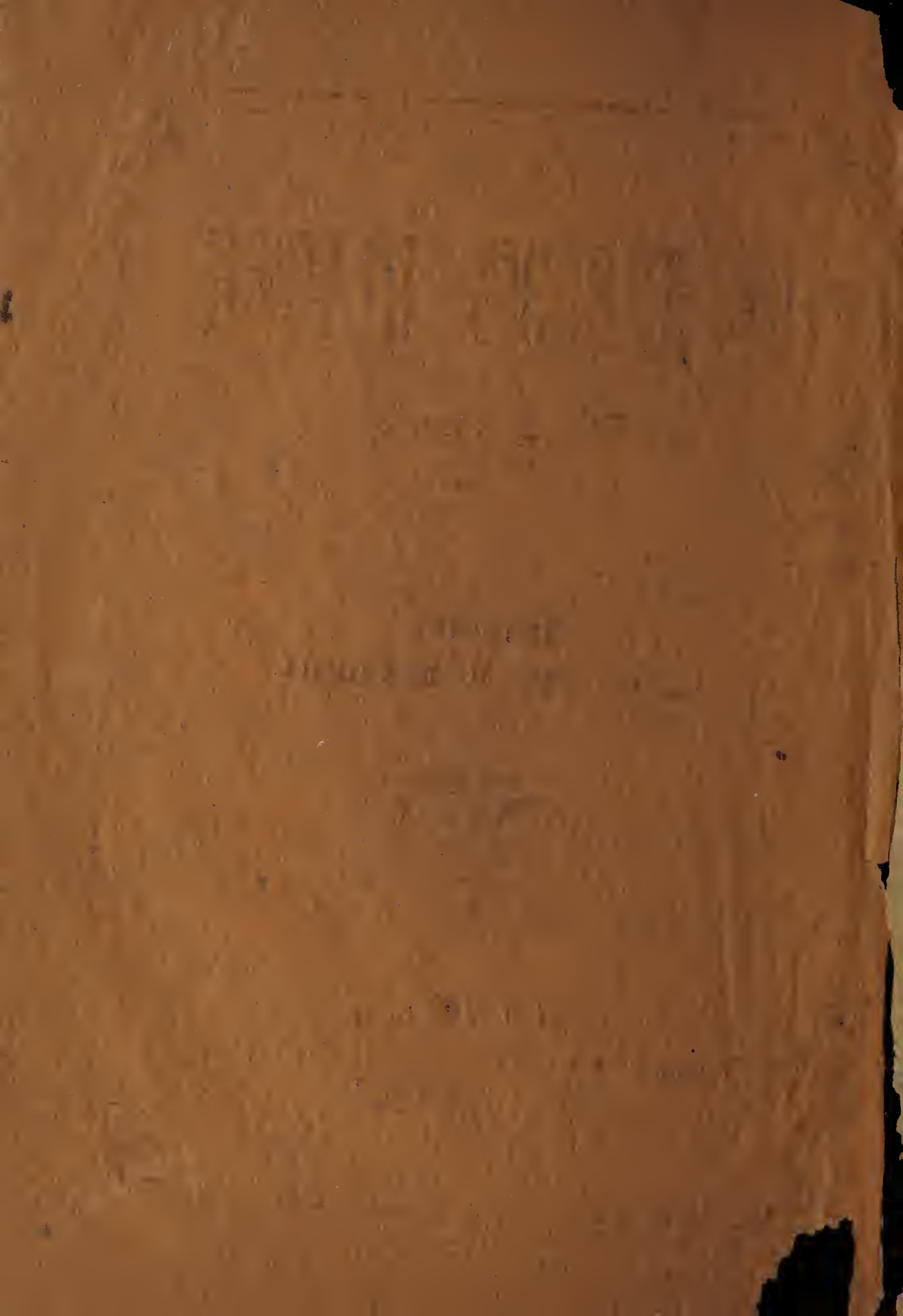
ПО ДОРОЗѢ ЩАСТЯ.

ПОВѢСТЬ.

Написавъ
Сильвестръ М. Калинецъ.

КОЛОМЫЯ.
Черенками и накладомъ М. Бѣлоуса.
1911.

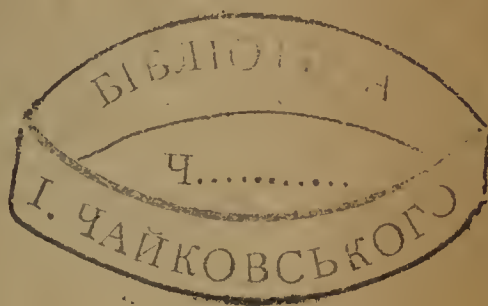
ПО ДОРОЗЪ ЩАСТЯ.

— Повѣсть —

Написавъ
Сильвестръ М. Калинецъ.

„Блаженіи вси боящіи ся Господа хо-
дяще во путехъ Его!“ (Соломонъ).

КОЛОМЯ.
Черенками и накладомъ М. Бълоуса.
1911.

UNIVERSITY OF
ILLINOIS LIBRARY
AT URBANA-CHAM

Передрукъ застерегае собѣ издатель.

891.79

K 1272

Оро

1. Старый Яковъ и его сины.

„Просѣть, а дасть ся вамъ, шукайте,
а найдете, ковтайте, а отворится вамъ“
(Слова Иисуса Христа).

— „Бувайте здоровѣ любезнѣ родичѣ! працаемъ васъ нынѣ тими сердечними словами ѳтоходячи ѳтъ васъ. И не тужѣтъ за нами, якъ Господь Богъ позволить здоровля, то може еще колись увидимся, а днесъ коли насъ такая судьба обвладала, що таке якъ змушенѣ мы, васъ и тую маленькую рѣдню хатину где мы узрѣли перше свѣтло покидати, а покидаемъ якъ самѣ знаете черезъ бѣду, на котру не можемъ ся вже бѣльше давити!“

Такими словами працало двоухъ сынѣвъ старого Якова, Петро лѣтъ около четырнайцять, а молодшѣй Стефанъ около дванайцять лѣтъ, выбираючи ся въ свѣтъ шукати для себе лучшого щастя, щобы выгѣднѣйше можъ проживати въ свѣтъ. Коли почувъ

старый Яковъ тѣя слова, дуже тымъ здивувався» бо николи того бѣ нхъ еще не чувъ, щобы они думали о яковѣя подорожи. Зъ того жалю старіи родичѣи ажъ слезми залялись почувши тое и начали ихъ просити та молити щобы покинули свои гадки, а хатини и ихъ старыхъ щобъ не покидали, лишъ щобъ остались при нхъ таки, и хотъ малый грѣшъ, але въ своимъ селѣ то лучше якъ гдесъ въ чужинѣ бѣльше, — „а Господь — продовжала маты — если будете и тутъ щиро трудитесь и не забувати на Него, тожъ и тутъ Онъ васъ не опуститъ, лишъ буде всегда зъ вами, и вашъ трудъ всякій буде благословити!“ Але сынамъ Петрови та Стефанови не помогли жаднѣи просьбы батькѣвскѣи, бо они собѣ були такъ твердо постановили, щобы таки пойти въ свѣтъ, котрый для каждого есть ѳтвореный, и въ нимъ шукати для себе лучшого таланту, бо зъ того що они разомъ заробляли зъ своимъ старымъ батькомъ не величкій грѣшъ, при рубаню дерева въ однѣмъ сосновѣмъ недалекѣмъ лѣсѣ, не могли выживитесь, бо праця була тяжка, а плата маленька а И якъ були урадились мѣжь собою, такъ и не змѣнили свого постановленя и выбрали собѣ часъ, щобы повращатись зъ родичами, та упросити благословенство на дорогу. Родичѣи котрѣи не знали ничо о ихъ тайнѣ, здивувались тымъ словамъ и такимъ намѣренямъ що такъ все тое раптомъ здѣлали, що и часу не було, абы гдещо зрихтовати сынамъ на тую подорожъ. Тяжко приходилось

старому Якову та старой Еленѣ ихъ матери утихомирить тую тугу, котра наче стрѣлою прошила ихъ сердце, коли прашались зѣ своими сынами, выбираючись въ свѣтъ за щастьемъ, розплакались якъ малія дѣти: — „Охъ где вы ѡтъ насъ выбираетесь, чому вы насъ лишаете такихъ старыхъ, щожъ мы теперь пѡчнемъ саміи безъ васъ, коли прихилить насъ глубшая старость, ктожъ намъ подасть воды, ложку стравы, якъ упадемъ на сялахъ, ктожъ насъ потѣшитъ въ годинѣ смерти, сины мои, соколики мои найдорозшій!“, — лебедѣла старая Елена, а Яковъ сидѣвъ мовчки, та лишъ ѡтъ часу до часу протиравъ свои заплаканіи очи.

На плачь старыхъ и сины розплакались и начали прашатись скоренько, щобы не завдавати еще бѡльшого жалю своимъ старымъ родичамъ. И прашаючись такъ, поцѣловали старіи зморщеніи руки и впали до нѡгъ, а родичѣ въ той хвили надѣлили на нихъ свое благословеньство. Матерь подала имъ по одному бохонцеви чорного хлѣба, бо бѡльше такъ на разѣ не мала що, а батько по одному сребняку и зѣ словами „Съ Богомъ въ щасливу путь!“ — выпроводили старіи своихъ любезныхъ сынѡвъ кусень еще дороги гень за село, где еще по другому разу прашались и обнимались съ сынами. И пѡйшли сины за голосомъ своего намѣреня, оставивши старыхъ своихъ родичѡвъ, гей бы якихъ сиротѡвъ, котрѣ зѣ великимъ жалемъ та бодемъ сердца повернули назадъ до своей низенькой старой хатини.

2. Дальше житье старого Якова.

Синове твои яко лѣторости масличныя окрестъ трапезы твоея.

Се тако благословить ся человекъ боящійся Господа.

(Съ прч. Солом.)

— „Приклони Господи ухо Твое и услыши мя, яко нищъ и убогъ есмь азъ!“ Съ такими словами на устахъ повернувъ старый Яковъ до своей низенькой хатыни отпровадивши сынѠвъ, въ котрѠмъ можемъ самѠ собѠ представить тогдашне ихъ положенье якъ то имъ на серцю було тяжко, отпроваджувати своихъ сынѠвъ, а где самѠ не знали. Старая ихъ мать Елена звычайно женьского мягкого серця, що не въ силѠ було такъ старое серце того жалю вздержати впала съ того всего въ нервову слабѠсть и по пѠврѠчной тяжкой слабости мусѠла попращатись съ свѠтомъ.

Теперь въ хатинѠ старого Якова, еще бѠльша настала нужда и бѠда. Бо пѠдъ часъ довгой болѠзни его жены не мѠгъ довшѠй часъ ничо заробити, а жили лишь зъ того що добрія люде зъ милосердія приносили где якои живности для нихъ, щобы зъ голоду не прѠйшлоь загибати. И такъ старый Яковъ гѠрко бѠдувавъ, що зъ гризоты той такъ почорнѠвъ и высохъ, що бѠльше подобавъ на мертвого а нѠжъ на живого человекъ. Поховали небѠжку якъ звычайно жену бѠдного человекъ, а священникъ, котрый бувъ вѠрнымъ пастыремъ своего

стада, ишовъ также за тѣломъ помершой, где надъ гробомъ покропивъ священою водою, а дякъ ѳтспѣвавъ послѣднюю пѣснь: — „Господи, Господи, аще бо вѣдахъ кончену житія моего!“ А старый Максимъ гробарь засыпавъ грѣбъ, а люде котрѣ були на тѣмъ похоронѣ, ѳтмовили короткѣ молитвы и розѳйшлися домѣвъ та розлично по мѣжъ собою говорили о горю та нещастю старого Якова. Но коли увѳйшли въ свои обѣйстя то сейчасъ забули, бо тогда каждому свое газдѣвство прицлило до головы. Но старый Яковъ не мѳгъ однакъ успоковити свое старое сердце ѳтъ такого жалу и плачу, лишь клячавъ при грѣбъ своей жены, и такъ довго поки грѣбъ старый Максимъ не засыпавъ, молився и бивъ поклоны. И кто знае, щобы було тамъ и стало съ нимъ, якъ бы не Максимъ гробарь, бо такъ бувъ упавъ на силахъ що наветъ и пѳднести ся не мѳгъ, а Максимъ узрѣвши тое, пѳднѣсь и взявъ его до себе, где Максимиха чаемъ та виномъ привела старого Якова до лучшихъ силъ.

Коли старый Яковъ прѣйшовъ до лучшихъ силъ вдався до своей маленькой, низонькой, старой хатыни, где сѣвъ на ослѳнѣ и начавъ роздумовати о своемъ горю та нещастю плакавъ якъ малая дитина. „Щожъ я бѣднѣй пѳчну теперъ самъ оденъ, безъ нѣякои родины, ктожъ менѣ ложку стравы подасть якъ нахилюсь до глубшой старости, ктожъ мене обѣйде, коли ляжу на смертной постели, ахъ долежъ моя нещасная!“ Такъ заводивъ и плакавъ

старый Яковъ ътъ того часу, такъ що въ короткости показалаь вся его грязота на нѣмъ, бо такъ почорнѣвъ и ослабъ, що до працѣ руки его уже такъ не служили якъ перше. И такъ проживъ старый Яковъ еще якійсь часъ межи своими въ селѣ, где по богатшихъ господаряхъ робивъ где-яку легку, задля его силъ роботу, за котру его живили и одягали. На конецъ коли вже и до малои работы сили ему не служили, мусѣвъ оставити свою маленьку хатину и ити въ свѣтъ за жебранымъ хлѣбомъ.

3. Графъ Леотоньскій и его одиначка Оля.

„Возоветь къ мнѣ и услышу его, съ нимъ есмь во скорбы изму его и прославу его“. (Съ прч. Солом.)

Дѣялося тое, въ гористыхъ та лѣсистыхъ сторонахъ нашихъ любимыхъ русскихъ Карпатъ, а въ тыхъ часахъ коли еще переходували ся по всякихъ норахъ и тяжко-приступныхъ печерахъ розбѣйники, котрѣ въ день спочивали, а въ ночи выходили и нападали на села та мѣста та рабували великихъ панѣвъ, купцѣвъ та корчми зъ котрыхъ всякіи добра, маетки забирали, а при тѣмъ также и жита многимъ позбавлювали.

Въ тыхъ то часахъ въ однѣмъ гѣрскѣмъ селѣ Стри миль ътъ мѣста Стрыя, проживавъ оденъ великій графъ именовъ Леотоньскій, а маетку въ него всякого

столько було, що він наветь и рахунку въ нѣмъ не знавъ. Въ него була прехорошая, наче та маева цвѣтка, котра потрафить своею чудною красою прикрасити луги та долины, одиначка именемъ Оля, а була надъ всѣ скарбы любимая у своихъ родичей, а то для того, що була одиначкою.

Розбійники въ тыхъ то печерахъ, та безвѣчныхъ лѣсахъ, котрѣ перебували пѣдъ ватагою Барняка, знаючи про Олю, дочку Леотонскихъ, старалися розличними способами и добували всѣхъ своихъ силъ, щобы пѣйти Олю въ свои печери. Но той всякій ихъ трудъ показувався имъ всегда даремный, бо графъ Леотонскій знаючи про розбѣшакѣвъ и боячись щобы его жия не позбавили, ставивъ кождои ночи великую сторожу, а то при брамѣ свого замку пять слугъ козакѣвъ, найлучшихъ стрѣльцѣвъ, а на всѣ чотыри угли свого замку еще по двоухъ съ набитыми ручницями, котрѣ мали приказъ, коли побачуть, що ктось буде ишовъ въ нѣчнѣй порѣ огородомъ, або попрѣ замокъ, то щобы сейчасъ такого убити. Отже и кѣлька разъ та шайка розбѣшакѣвъ добувалася до замку, но трафлялося и такъ не разъ, що тѣмъ слуга потожили съ тыхъ розбѣшакѣвъ не одного трупомъ. Недобрѣ стали розбѣшаки на графа Леотонского, черезъ тое що добирали розличнѣйшыи способы штучнѣй о спѣманю Олѣ, котрѣ показувались все надаремнѣй. Але якъ знаемо, що якъ ворогъ на кого напосядеся, то доти буде чатувавъ, поки не спѣйме того кого бажае. Такъ

само сталося и зъ панною Олею, одыначкою графа Леотоньского.

Въ однѣмъ селѣ Х. ѳтдаленѣмъ зо двѣ милѣ, навѣрно не знаю ѳтъ села С. оденъ также графъ Жарганъ справлявъ своей дочцѣ весѣля, на которое були запрошенѣ и графъ Леотоньскѣй съ женою, а дочка ихъ Оля мала бути дружкою. Довѣдався о тѣмъ ватажко Баринякъ и заискрили ся ему очи великою радостію и въ часѣ коли малось ѳтбувати тое весѣля, выбравъ зъ помежи своихъ товаришей троухъ ѳтважныхъ и здоровыхъ легинѣвъ, посылаючи до графа Жаргона, щобъ тамъ такъ справились, абы дочку графа Леотоньского Олю конечно украсти. По розказу Бариняка пѣйшло тыхъ троухъ розбышакѣвъ, котрѣ дорогою идучи радились межѣ собою розлично, якѣ на тое бы способы ужити. А бувъ тогда межѣ теми трома оденъ замашистый и ѳтважный гуцулъ, котрый выдумавъ такую штуку; накупивъ дуже чудного выробу букетѣвъ весѣльныхъ въ мѣстѣ Стрію, и перебрався въ хорошу цавьску одѣжь и зъ кошикомъ букетѣвъ прѣйшовъ до графа Жаргона межѣ забавляющихся гостей показуючи ихъ. Весѣльнѣ гостѣ узрѣли чудного выробу букеты, за котрѣ хорошо заплатили, а на конецъ еще его и погостили, якъ звычайно буває у великихъ панѣвъ при веселой забавѣ. И коли ѳнъ такъ тамъ якѣйсъ часъ гостився, то за той часъ на все добре приглянувся, и надъ вечеръ попрощався дуже чемно и выйшовъ на двѣръ до своихъ тыхъ двоухъ това-

ришей, котрї ждали на него въ огородѣ замковѣмъ. Тамъ выбрали собѣ були безпечное мѣсце, и полягали чатуючи на здобичь, по котру ихъ ватажко Баринякъ пѣславъ.

Вечерь бувъ погѣднѣй теплѣй и тихій якъ звычайно маева нѣчь. Небо засѣяне сотнями зѣръ, а блѣдѣй мѣсяць межъ зорями неначе споглядавъ цѣкаво на то все що зъ того буде. По охочимъ и веселимъ танци, вышла панночка Оля зъ своимъ любимцемъ до огорода, чтобы охолодиться та хвилинку ѣтдыхнути и налюбуватись такимъ пречуднымъ маевымъ вечеромъ, тымъ рахкотаньемъ жабъ по болотахъ, котрї также неначе справляли свои концерта и сѣли собѣ въ огородѣ на лаву пѣдъ одну крыслату яблонь, где покрѣплялися солодкими любовными словами и сердечными поцѣлуями. Коли узрѣли тое тыхъ трохъ ворогѣвъ, що були въ тѣмъ огородѣ притаились, дуже тымъ владувались. Сейчасъ пѣдѣйшли тихенько, и одинъ зъ трохъ вытягнувъ зъ за холяви довгїй и острый нѣжь, и такъ спритно всадивъ въ самое сердце еи любимця, котрому було имя Свойскїй, що ѣнъ наветъ не мавъ часу крикнути о поратунокъ, и повалився якъ довгїй на землю. Въ той часъ захопили Олю, и утѣкаючи радѣснї чимъ скорше до своей пещери, чтобы потѣшити тымъ своего пана ватажка Бариняка.

Пѣдчасъ утечи хочъ просила и молила ихъ панночка Оля ѣбѣцуючи дорогїи скарбы и всего добра, чтобы лише житя даровали и пустили на

свободу. Але не помогли жадній просьбы та мольбы панночки Олѣ закамѣнѣлимъ сердцямъ, лишъ чимъ скорше гнали до своей розбышацкой печери. Коли побачивъ ватажко Барвнякъ свою здобычъ Олю, на котру такъ довшій часъ чатувавъ, та старався розличними способами ея спѣймати, урадувався нею якъ незнати якими дорогоцѣнными скарбами и начавъ ласкати ею всякими лестними словами та способами, обѣцюючи нѣякой кривды не учинити. Тогда задля обезпеченя выбрались опришки изъ того мѣся въ дальшій стороны, щобы хто не выслѣдивъ ихъ, шукаючи за Олею. Оля зразу и Барвняка просила та молила о увѣльненъе, обѣцюючи дорогіи скарбы и всего добра, но коли узрѣла, що ея всякій просьбы та мольбы суть неначе горохомъ кинені до стѣни, а що еще и противній тому стали, дала спокѣй. И такъ зъ такимъ болемъ сердца мусѣла выповняти свои повелѣнія боячись о свое житъе. Но при всѣхъ тыхъ горяхъ и терпѣняхъ однакъ не забувала на Господа Бога, передъ котрого заносила все горячій свои молитви зъ тою надѣею, що Господь высвободить ея колись изъ такого пекла та нужденного житя.

Отже оставмо тое такъ печальное житъе Олѣ, а перейдѣмъ дальше, що сталося потѣмъ въ домѣ графа Жаргона и якъ скѣнчилось весѣля.

По хвили выйшовъ также и графъ Леотоньскій съ своею женою въ сей огородъ, котрый бувъ весьма пречудной красы, щобы ѳтдохнути хвилинку пріят-

нимъ маевымъ вечеромъ, и насладжались воздухомъ съ различныхъ пахучихъ цвѣтовъ и деревъ. Коли такъ ишовъ стежкой попри тую яблонь, въ той хвили кинувся Леотонскій неначе опареный зобачивши лежащего трупа, коли приступивъ ближе скоренько спѣзнавъ молодого Свойского. Въ той часъ неначе духомъ вбѣгъ до салъ забавляючихся гостей, где вчинивъ своимъ ужаснымъ крыкомъ великій рухъ, що молодой Свойскій въ огородѣ пѣдъ яблонею лежитъ мертвый. На крыкъ Леотонского, котрый прошибъ мовъ стрѣлою всѣхъ гостей вчинився—великій шумъ всѣ летѣли вѣтромъ въ огородъ перековатись о правдѣ. Якая печаль огорнула тогда гостей, не въ силѣ перомъ такой сцены представить, лишъ самѣ можемъ тое поняти, що съ великимъ бодемъ сердца оглядали трупа, на котрѣмъ спѣзнали заразъ, що ѓнъ погибъ ѓтъ ножа. Прибувшѣ думали зразу, що ѓнъ самъ собѣ такую смерть учинивъ задля любви зъ кимъ, або зъ якой гризоты, зъ чого и такъ неразъ буває межи молодыми людьми. Но коли почали шукати при нѣмъ ножа, показалось, що ѓнъ погибъ ѓтъ рукъ мабудь ворожихъ, бо ножа при нѣмъ не нашли. Родичѣ Свойского коли узрѣли своего сына погибшого такою лютою смертію, то зъ жалю и розпуки умлѣвали такъ, що кѣлька разъ въ тѣмъ огородѣ при сынѣ, привернули їхъ присутній ѓтъ наглои смерти. Плакали за нимъ всѣ, якъ свои такъ и чужѣ, якъ молодѣ такъ и старѣ, бо его дуже всѣ любили, бо

ѡнъ умѣвъ дуже прекрасно и романтично забавляги гостей пречудними своими розказами.

Въ тѡмъ то часѣ такого великого руху, опамятався также и графъ Леотоньскій за своею дочкою Олею. Впередъ начавъ за нею глядѣти по всѣхъ покояхъ графа Жаргона, и коли такъ шукали довшій часъ, а Олѣ нѣтъ, зробивъ также великій рухъ що пропала Оля. Шукали цѣлую нѡчь по огородѣ та всюда мовъ-бы шпидьку, но показались всѣ тѣ труды даремнѣ, бо за Олею и слухъ пропавъ.

И такъ то закѡнчилась весѣльная забава въ домѣ графа Жаргона, где позбувся дѣдичъ Свойскій свого сына, а графъ Леотоньскій своей дочки одиначки Олѣ. И вмѣсто зъ такъ веселой весѣльной забави повернути веселыми та радѡсними, дѣдичъ Свойскій повернувъ зъ мертвымъ сыномъ, задля котрого мусѣвъ думати сейчасъ о похоронѣ, а графъ Леотоньскій безъ своей одиначки Олѣ пропавшой безъ вѣсти.

4. Подорожъ и доля Петра.

„Терпень — спасень!“
(съ устъ народа).

Коли двоухъ сынѡвъ старого Якова опустили батькѡвску хатыну, вышли далеко за село коло камяного креста где розходились двѣ дороги, одна въ правую, а друга въ лѣвую сторону. Тутъ приустановились, вклякли при крестѣ и горячо молились до Христа Спасителя просячи о щасливу дорогу.

По укѣнченю молитви поворачались оба брата сердечно и розбѣшлися. Петро въ правую, а Стефанъ въ лѣвую сторону.

Отже теперъ любезнѣ читатели оповѣмъ вамъ про подорожъ Петра, котрый пустивсь въ свѣтъ глядати долѣ.

День бувъ прекрасный и благопріятный, лишь тыхенькѣй вѣтрець ѳтъ западу шелоскотѣвъ, неначе игрался зъ листьями деревъ та молодымъ еще зеленымъ збѣжемъ, котре буяло неначе морскіи фалѣ, та представляло чародѣйный видѣ. Такъ идучи Петро минаючи тѣ зеленѣ ниви, цвѣтучѣ сѣножата, буйнѣ лѣси, розличнѣ села та пишнѣ цвѣтучѣ огороды та сады, черезъ пять дней лишъ зъ тимъ однимъ бохонцемъ хлѣба и зъ тимъ однимъ серебрякомъ, за котрого куповавъ собѣ где коли якои живности, а ночуючи тамъ, где его заскочила нѣчь, чи то пѣдъ якою стыртою, чи пѣдъ якою копицею, або въ якѣмъ лѣсѣ где нибудь, щобы лишъ спокѣйно нѣчь переночувати. Коли такъ ишовъ вандруючи Петро шестыи день нестало ему уже нѣ хлѣба нѣ грошей, тожъ впросився у одного а при тѣмъ и богатога господаря на нѣчь, котрый не ѳтмовивъ ему его просьбѣ. Коли такъ Петро осѣмѣлившись при многыхъ запытаняхъ господаря оповѣвъ о цѣлѣй своей исторіи, якъ то ѳнъ пращався при камянѣмъ крестѣ на роздорожу зъ своимъ братомъ Стефаномъ, и чому пустились оба въ дорогу. Сей господаръ називався Алексѣй Люби-

нецкій, бувъ то мудрый, а при тѣмъ примѣрный господарь - хлѣборобъ, котрый дѣйшовъ до того, що власными силами и щиримъ трудомъ добився хорошого маютку, тожь онъ спѣзнавъ и въ Петрѣ хорошого, умного молодця, котрый въ такой способъ, съ такимъ крѣпкимъ постановленьемъ велѣвъ покинути дѣмъ, родичѣвъ, ба и наветъ рѣдное село, и безъ нѣякого гроша пускаться въ свѣтъ за щастьемъ. Алексій, котрый зъ великою увагою выслушавъ кожного слова молодого Петра сказавъ: — „Якъ я зауважавъ въ твоимъ оповѣданю твое намѣрење, дуже оно менѣ сподобался, тожь хочу до твого намѣреня удѣлити кѣлька еще добрыхъ радъ и пересторогъ, котрыхъ если будешся державъ, то можешъ надѣятися допняти якого щастя въ свѣтъ, а они не будутъ тобѣ тягаромъ. Отже они суть:

„1. То есть передовсѣмъ, щобы памятати всегда о Бозѣ и жадной Его святой воли не супротивлятись, бо якъ пословиця голосить „Кто съ Богомъ, Богъ съ нимъ!“

„2. Що якъ коли кому що робишь, то роби все такъ, якъ бысь то самъ для себе робивъ“.

„3. Шануй старшихъ и не опускай бѣдного, якъ можешъ ему що помогчи.“

„4. Будь терпеливый, бо якъ то пословиця голосить „Терпенъ — спасенъ!“

„5. Ратуй въ всякихъ бѣдахъ и нещастяхъ ближнихъ, не зважаючи и на свое житье.“

„6. Не будь гордимъ! бо такихъ Господь не любитъ, и николи такой челоувѣкъ не осягне ласки Божой!“

— Отже если тое будешь носити все у своей памяти, то николи въ нещастье не впадешь, а если бысь и вправъ коли въ якое нещастье, то однакъ оно выйде тобѣ такъ, що закончатся щастьемъ.

Зъ великою увагою слухавъ Петро тѣ такъ полезнѣ слова господара Алексѣя, и такъ вбивъ собѣ ихъ въ голову, що якъ лягъ спати, то довго, довго не мѣгъ заснути, лишь роздумовавъ о тѣмъ, якъ поступати, щобы сохранили тѣ заповѣди. Коли рано пробудився Петро, и зѣбравшись до дальшой подорожи, не знавъ якихъ мае дѣбрати слѣвъ, щобы за такъ хорошій нѣчлѣгъ и за тѣ рады подяковати господарю, а господарь прашаючись съ нимъ, подавъ ему еще кѣлька добрыхъ радъ та науки, а при кѣнци и подавъ ему ще и хлѣбъ та кружокъ сира, щобы на дорозѣ мавъ чимъ заспокоити голодъ.

И такъ середъ тыхъ розличныхъ роздуманъ слѣвъ, котрѣ получивъ ѳтъ такъ доброго господара Алексѣя, ишовъ дальше и за якихъ пять годинъ опинився въ однѣмъ повѣтовѣмъ мѣстечку Х. и тамъ остався вынайшовши собѣ добру роботу при однѣмъ паровѣмъ тартаку. Такъ черезъ пять лѣтъ безъ перерви, перебувъ щасливо при тѣмъ тартаку, где не зважаючи на тяжку працю, держався при нимъ, памятаючи слова Алексѣя — „Кто съ Богомъ, Богъ съ нимъ!“ И по правдѣ такъ съ нимъ було, бо

Господь за его ширі молитви котрі часто его ангель заносивъ передъ престолъ Всевышного, скрѣплявъ его сили, а на конецъ зарядивъ и такъ, що властитель сего тартаку выбравъ собѣ его зъ помежи всѣхъ видячи его пильнѣсть за фѣрманна до вѣзка, зъ котрымъ все ѣздивъ за всякими интересами своен фабрики, якъ скуповувавъ въ лѣсѣ дубы, вльоци и такіи инші матеріялы потребній до тартаку.

Огъ того часу стало Петрови троха лекше житье, бо плата була значно пѣдбѣльшена, а работа тая цѣлкомъ не рѣвналась до той работы котру ѣнъ робивъ перше, где мусѣвъ всякѣ розличнѣ тягарѣ двигати. Але не довго такъ тѣшився Петро тою службою, бо заледво перебувъ пѣвъ року, а все тое перемѣнилось въ иншую судьбу. А було то такъ: Разъ повертавъ Петро съ паномъ гдесъ изъ дальшой мѣсцевости, где ѣздили куповати дубы для своен фабрики, черезъ оденъ великѣй та густый лѣсъ, где и нѣчь ихъ захопила. Они ѣдучи, та ѣдучи довшій часъ, не могли дѣждатись кѣнца того лѣса, а задля нѣчнои темряви еще и зблудали. Ажъ тутъ наразъ выскочило зъ поза корчѣвъ кѣлька розбышакѣвъ, а були они пѣдъ ватагою знаного вже намъ ватажка Бариняка, встримали конѣ вхопили пана выволокли зъ вѣзка и убили, а грошѣ якѣи були у него забрали. Теперъ начали радитись межи собою, що мають почати зъ фѣрманомъ Петромъ. Але самъ ватажко Баринякъ приступивъ до Петра, поглянувъ на него остро и спѣзнавъ въ нимъ хорошого

здорового молодця, и начавъ намовляти, щобы приставъ до его ватаги грозячи смертію. Петро, котрый злякався смертію пана, а боячись щобы и его житя не позбавили, приставъ на тоє и прирекъ, що буде вѣрно тѣ всѣ ихъ обовязки выповнявъ. Урадованій тымъ розбышаки въ той хвили забрали его зъ тымъ вѣзкомъ зъ собою до своей пещери.

Велика була тая пещера, въ котрѣй готовилось помешканье для нашего Петра, а при тѣмъ була дуже нечиста, нехлюйна, вохка, темна та нездоровая. Коли такъ вступивъ Петро до той пещери, въ сей часъ ставъ мовъ перестрашений и огорнувъ его великій жалъ, бо побачивъ въ тѣй пещери прехорошу молоденьку панночку, въ котрѣй спѣзнавъ що то мусить бути также спѣimana жертва, бо сидѣла блѣда якъ стѣна и сумно очима водила по той пещери. И такъ Петро перебувъ межи розбѣйниками цѣлый пѣврѣкъ, где мусѣвъ зъ ними учащати на всякій розбѣйства, а при тѣмъ справувався якъ найлучше, такъ що они цѣлкомъ ему довѣряли въ его привязанности до нихъ, и якъ прѣйшла черга на него лишатись въ дома, то его лишали зъ тымъ увѣреньемъ, що буде справедливо свои обовязки выповнявъ, котрыми суть : стереженье розбѣйничого господарства. Коли ђнъ такъ оставився першый разъ на тѣмъ господарствѣ, мавъ случайность познакомиться зъ тою панночкою, ђтъ котрой довѣдався о ея имя, и що за одна и якимъ способомъ дѣсталася до той пещери межи розбышацке гвѣздо.

Петро коли довѣдався о еѣ цѣлой исторіѣ, жаль ему еѣ зробилось и начавъ также розказувати еѣ и свою исторію. По довшихъ розговорахъ сказавъ Петро до Олѣ такъ: — „Дорогая Олю! не сумуй и не плачь, лишъ молися до Господа Бога Отца небесного, котрый есть наймилосерднѣйшій, а ѡнъ намъ поможетъ выдобутися изъ того пекла та нужденного житя знову на свободу, бо я намѣрю якъ еще разъ збстану въ дома утѣкати изъ той пещери и я тогди возьму и тебе зъ собою и ѡтдамъ тебе твоимъ родичамъ, где будешъ знову могла въ вѣольности якъ колисъ проживати“. Оля коли почувла тѣ слова, то такъ еѣ урадували и розвеселили, що ажъ зъ радости тоѣ не могла слова изъ себе выречи, щобы хочъ за тѣ слова такъ прекраснѣ и щирѣ подяковати Петрови, лишъ плакала ѡбѣймаючи Петра, а Петро также зъ слезами въ очахъ успокоювавъ заплакану Олю.

И такъ минали днѣ за днями, котрѣ ставали для Олѣ и Петра неначе рокомъ, каждый день очѣкували тоѣ радѣсной хвилѣ, коли мае знову остатисъ Петро на господарствѣ розбышацкимъ, щобы утечи изъ той такъ нужденной пещери отъ такого гидкого та нужденного и грѣшного житя тамъ где сердце ихъ рвалося до давной золотой свободы, где знову будутъ могли въ свободнѣмъ чуднѣмъ свѣтѣ, середъ всякихъ пріятностей проживати.

И такъ за Божою помочою дѣждались они того вечера, коли припала знову черга на Петра

остатись въ дома. Коли сонце начало склонятись до западу и показались на голубомъ небѣ безчисленнѣ зорѣ, выбралися тогда розбѣйники зъ той печери на рабѣвництва. Петро знаючи въ котрую сторону они пѣшли, сейчасъ зѣбралися обое скоренько и потыхенько выйшли, розглянули ся уважно коло печери и начали утѣкати въ противну сторону. И такъ утѣкали черезъ цѣлую нѣчь самымъ лѣсомъ, ажъ доперва коли начало вже зорѣти, выйшли изъ такъ темного та густого лѣса на поля, где узрѣли недалеко село котрымъ урадувались и пустились скоримъ ходомъ въ тую сторону. Коли прѣшли въ село, сейчасъ стали пытатись людей чи не знае кто за село С. и чи буде далеко зъ ѳтси до него. Такъ пытались многихъ людей, ѳтъ котрыхъ довѣдались, що до села С. буде добрыхъ шесть миль. Тогда упросивъ Петро одного господаря у котрого були хорошѣ конѣ щобы его до села С. завѣзъ, за що добре ему заплативъ.

5. Радѣсть въ домъ гр. Леотоньского.

»Возвеличати Господа съ мною, и вознесемо имя Его въ купѣ.“ (Пс. XXXIII).

Була то вечерняя пора. Солнце що черезъ цѣлый день освѣчувало и огрѣвало цѣлу вселенну, начало спускаться до супочинку, а птички разносили свои чуднѣи вечернѣи пѣсни, неначе складали тимъ свои подяки Всевышнему за той такъ пречуднѣи

юлѣянскій теплий минающій день. Графъ Леотонскій съ своею женою въ той часъ сидѣвъ въ крыльци своего замка та присмотрувався зъ пріятностію пречудному вечерови та прислухувався пречуднымъ пѣснямъ щебетущихъ птичокъ въ огородѣ замковомъ и также вечернымъ спѣвамъ повертающихъ дѣвчатъ зъ поля домовъ. Въ той часъ приѣхавъ Петро зъ Олею и злѣзши зъ воза пустились прямо до замкового крыльца. Графъ Леотонскій, що сидѣвъ въ крыльци своего замка узрѣвъ двое особъ зближающихся къ нему, сейчасъ вставъ а коли приближились ближе спѣзнавъ свою дочку пропавшую Олю та закликавъ зъ радости: „Оля, — Оля! Елено се ось наша Оля!“. Якая радѣсна хвиля була для нихъ и для Олѣ то не въ силѣ того перо описати, лишь можете самі собѣ представити, що радости и веселости не було границъ. Леотонскіи радувались своею дочкою Олею, що ею еще живую побачили, на що вже и не надѣялись, щобы она где жила на свѣтѣ. А Оля радувалась знову тымъ, що выдерлася зъ рукъ розбѣйникѣвъ и изъ той такъ темной та вохкой пещери и зъ такого нужденного житя знову на свободу до своихъ найлюбезнѣйшихъ родичѣвъ, где знову буде могла свободно всякихъ пріятныхъ хвиль проживати. Потѣмъ оповѣла цѣлу свою исторію родичамъ, якимъ способомъ дѣсталась въ разбышацкіи руки, а потѣмъ якъ дѣстався Петро котрый себе и ею выратовавъ. Зъ великимъ болемъ сердца слухали родичі оповѣ-

даня своей донечки Оль, що слезы лялись якъ дощ, и довго не могли слова изъ себе добути. Коли такъ наплакались доволѣ, то изъ жалю, то зъ радости и по хвили обернувся графъ до Петра и сказавъ: — „Не маю у себе ничо такого найдорозшого, щобымъ мѣгъ за се такъ хорошее спасительне дѣло учинити тобѣ пріятную надгороду, котрымъ я ся такъ урадувавъ, що еще такъ на моемъ сердцю легко николи не було якъ днесъ, отже прійми ѓтъ мене то: — щось здѣлавъ, то все для себе, що выратовавъ есь ѓтъ рукъ розбышацкихъ, то выратовавъ есь для себе, ѓтъ нынѣ она твоя жена, а ты ей мужь, а нашъ зять, а тѣ всѣ скарбы котріи суть у мене, то вашѣ!“ Петро почувши тѣи слова, зъ радости той не знавъ якихъ слѣвъ дѣбрати, щобы подяковати, и въ сей хвили упали обое до нѣгъ родычамъ, котріи ихъ поблагословили, и за якійсь часъ графъ Леотоньскій справивъ всеѣля для своихъ дѣтей.

Отъ и такое то щастье чекало бѣдного Петра, що куда ходивъ дякувавъ Всевышному за такъ благу утриману ласку, що зъ такъ бѣдного роду получивъ имя графъ, и все споминавъ слова господаря Алексѣя, у котрого разъ ночувавъ: — „Що якъ що кому робишь, роби все такъ якъ бысь для себе тое робивъ и ратуй въ всякихъ бѣдахъ та нещастяхъ ближнихъ не зважаючи на свое житье!“

6. Подорожъ и доля Стефана.

„Не остави мене Господи Боже мой,
не отступи отъ мене. Воньми въ по-
мощь мою, Господи спасенія моего“.

(Псаломъ 37.)

Знаемо вже долю Петра и знаемо якъ то бнъ зъ початку тяжко бѣдивъ, где впередъ мусѣвъ по-дорожувати въ холодѣ та голодѣ, а дальше якъ бувъ въ тартаку где мусѣвъ всякѣ тягари двигати, а на конецъ еще и попавъ межи розбѣйникѣвъ где бувъ примушенный учащати зъ ними на всякѣ рабѣвництва и такого подѣбного грѣха допускаться. Отже теперъ пѣйдемо дальше яка судьба провадила его брата Стефана.

Коли розлучився Стефанъ зъ своимъ братомъ Петромъ, якъ знано вже намъ зъ подорожи Петра коло того камяного креста, ишовъ также черезъ цѣлыхъ четыре дни, лишь зъ тымъ однимъ бохонцемъ хлѣба, а ночуючи звычайно тамъ где его нѣчь напала. И такъ идучи пятый день, а такѣй голодень що не мѣгъ навѣтъ на ногахъ удержатися, бо хлѣба му вже не стало и зъ срѣбняка не мавъ уже анѣ крейцара и сѣвъ собѣ при однимъ малымъ лѣсочку на березѣ одного рова, где начавъ роздумовати о своемъ голодѣ. Въ той часъ переходивъ попри той лѣсокъ лѣсовый а побачивши хлопчину, звернувъ на него увагу и ставъ выщитуватися що бнъ за одень где и за чимъ иде. Малый Стефанъ побачивши передъ собою лѣсового, налякався що наветъ

не мѳгъ слова выречи, но коли узрѳвъ що лѳсовый начавъ лагѳднымъ и добрымъ сердцемъ до него про-мавляти, тогда розсмѳлився лучше до него и ставъ оповѳдати про цѳль своей подорожи, и то такимъ слабымъ голосомъ, що лѳсный мусѳвъ приближитись до него, чтобы мѳгъ почути его слова и порозумѳти его оповѳданя. Коли лѳсный почувъ такъ тихѳи его слова, сейчасъ догадався причину тихон мови. Заразъ взявъ его зъ собою до лѳсничѳвки где подавъ ему ѳсти, а самъ дивуючись плакавъ зъ жалю, що такѳи малый хлопецъ, котрому минуло лишъ дванайцять лѳтъ и пустився въ свѳтъ глядати доли.

Якъ малый Стефанъ заспокоивъ уже голодъ, подяковавъ лѳсному за его такъ доброе сердце и пустився знову въ дальшую дорогу.

День бувъ тогда весьма горячѳи, въ саму полудневую пору, коли ясное солнце наилучше припѳкало, ишовъ ѳнъ такъ берегомъ одной рѳвки, котра перепливала черезъ середину села Б. Такъ идучи узрѳвъ якъ одна малая дѳвчина купалась зъ многими дѳтьми и ишла чимъ разъ дальше та дальше въ глубину и стала потапати. Зауважавъ тое малый Стефанъ, а умѳвъ вже добре пливати, и не надумуючись много, скочивъ скоренько въ воду, вхопивъ малу потопающу за волося и вытягнувъ на берегъ. На великѳи рухъ котрѳи учинили дѳти, збѳглись близкѳи сусѳды, ѳтгерли и спѳзнали що то була дочка мѳсцевого священника, котра повертаючи зѳ школы зъ дригими дѳтьми пѳйшла до рѳвки купатись.

Коли мала дівчинка прийшла до себе, занесли єю сусѣди до священника, а зъ нею привели и малого Стефана, котрого предетавили священникови яко высвободителя ътъ потопленя его донечки Анни.

Священникъ Григорій поглянувши ласкаво на малого хлопця, сейчасъ спѣзнавъ, що сей малый хлопчина не есть изъ сего села, и дякуючи ему за такъ спасительное дѣло, и похваляючи его ътвагу, споглядавъ ътъ часу до часу на малого Стефана, и по хвили запитавъ :

— „Сыну що ты за оденъ и зъ ътки идешъ?“

— Охъ я зъ далека отче добродію — ътповѣвъ коротко не смѣливо хлопчина.

— Зъ ътки? — впрошувавъ дальше отецъ Григорій.

— Я зъ села Т. сынъ убогого зарѣбника старого Якова, а иду въ свѣтъ шукати для себе иншого таланту, бо зъ того, що они заробляли тяжкою працею при рубаню дерева въ горахъ не було менѣ при чемъ удержатись! — ътповѣвъ прослезившый ся хлопчина.

— Такъ, а якъ ся звешъ? поспитавъ дальше отецъ Григорій.

— Я называюсь Стефанъ, ътповѣвъ малый хлопчина, и въ той хвили начавъ оповѣдати ширше про цѣль своей подорожи, въ котрой згадавъ также про своего брата Петра.

Священникъ Григорій, котрый выслухавъ уважно оповѣданя малого Стефана, спѣзнавъ въ нимъ хо-

рошого умного молодця и мудрія гадки и постановленя, сказавъ : — „Якъ зауважавъ я твои постановленя, выслушавши оповѣданя о цѣли твоей подорожи, спѣзнавъ тое що ты пустився ити на добру дорогу. Отже коли случилось таке, що ты яко цѣлкомо чужій, и не зважаючи на небезпечнѣсть своего житя, а кинувся въ воду щобы выратовати потопающу, то на тѣмъ закѣнчилась вже твоя подорожь, котрою добуваєшь ся власными своими силами о лучшее щастье. За тое бѣтъ нынѣ зѣстанешъ ты при менѣ яко моимъ сыномъ, а я твоимъ отцемъ; — сказавъ отецъ Григорій, и зъ тои любви погладивъ малого Стефана по головѣ.

Малый Стефанко изъ тои радости стоявъ мовчки и не знавъ що зъ нимъ дѣсся, — „чи то сонъ, чи то справедливо такъ есть“ — думавъ бѣтъ собѣ, но коли по хвилевѣмъ мовчаню учувъ знова щиріи слова отца Григорія, тогда упавъ до нѣгъ такъ доброму добродѣю, а отцу зъ того слези лишь покотились по лицу, и въ той хвили пѣднявъ отецъ Григорій малого Стефанка, взявши его за руку, и запровадивъ до своего алькира показуючи хорошіи предметы, образы, та шафу зъ книжками, поучаючи що то есть наука, книжка, читанье, обѣцюючи также учати его письма, щобы мѣгъ всѣ книги читати и поняти яка въ нихъ наука находится. По тыхъ словахъ засѣяло Стефанове лице великою радостію и бѣтъ осмѣлившись запытавъ : — „Такъ отче добродѣю, чувъ я много про письмо и книжки, и якіи

въ ныхъ науки находятъ ся, але щожь; якъ вамъ вже знано зъ моего оповѣданя, що менѣ о тѣмъ я думати не можь було, но не було на тое якъ, бо отецъ и маты були дуже бѣднѣи, и я задля того убожества бувъ змушений уже ѿтъ сего року ходити зъ батькомъ до лѣса, где насъ т. е. зъ моимъ братомъ Петромъ приучували робити сокирою або трачкою.“

— „И я также любезный сыну — ѳтповѣвъ отецъ Григорій — на священника такъ легко не выйшовъ, бо и менѣ було и то еще труднѣйше якъ тобѣ теперъ, щобы я мѳгъ выучитись письма. И тяжко то приходило, що неразь и въ голодѣ та въ холодѣ мусѣвъ учитись не маючи где навѣтъ и нѳчь переночувати, но але Господь спѳзнавъ мое постановленье и выслухавъ мой щирѣи молитви, та поблагословивъ мене тымъ, що я доиявъ священническаго стану. Отже послухай любезный Стефаню уважно, а я тобѣ оповѣмъ цѣлую исторію моего житя, якъ то я власными силами выучився письма и такъ пѳзнѣйше ставъ и священникомъ“.

Въ той хвили добродѣйка принесла и поставила горячого чаю на стѳлъ передъ ныхъ, при котрѳмъ отецъ Григорій начавъ оповѣдати такое:

Давно то дѣялось, еще въ тыхъ часахъ, коли то еще въ нашей Галичинѣ не було такъ шкѳлъ якъ нынѣ, що майже въ кождѳмъ селѣ есть яка така малая школа, где учать сельскихъ дѣтей письма. Въ давнѣйшихъ часахъ тому пятьдесять

лѣтъ назадъ було тяжше за тое, бо лишъ богатшій господарі могли учити дѣтей письма, а малымъ господарямъ и бѣднымъ и не въ головѣ було тое, бо не було зъ ѳтки. Также професорѳвъ такихъ якъ нынѣ въ тогдашнихъ часахъ не було, лишъ такъ званіи були дякоучителѣ, що зѳбравъ въ селѣ дякъ кѳлька хлопакоѳвъ и учивъ зъ псалтиря читати, а за тое давали дякови то грошій, зѳбжа, або помагали ему тымъ, що выоруть, засѣють, снопоѳвъ привезуть въ часѣ жнивъ и т. и., бо дяки то були звичайно бѣдніи, якъ церковна мишь.

Въ тыхъ то часахъ на Пѳдгѳбрю въ однімъ невеличкѳмъ селѣ чорткоѳвского повѣта жили мѳй отецъ, котрій тяжкимъ трудомъ у дворѣ заробляли не величкій грѳшъ, зъ котрого удержували себе, жену и насъ двое дѣтей, старшій я, а молодша моя сестричка Мариня. Коли я дѳйшовъ до десяти лѣтъ тожъ бѣда приволила и мене ходити до того двора на роботу, где лѣтомъ бувъ я съ часта погоничемъ, а въ зимѣ коло худобы въ стайни або таку иншу роботу робивъ якій въ мене выстарчали сили. За тое те панъ плативъ менѣ вѣсьмъ дукатоѳвъ, т. е. 16. крейцарѳвъ, бо въ тогдашнихъ часахъ тая плата була еще доброю, а задля мене малого хлопака досыть доброю. Ѳтъ того часу тѣшились мои родичѣ, що я якій такій грѳшъ принесу въ недѣлю. Коли я такъ у дворѣ где що робивъ, спѳзнався зѳ мною старый Марцѣвъ паньскій льокай и бравъ мене все по работѣ до себе, где помагавъ

ему где въ якѣй работѣ, то черевика выпущую, мундуръ обчешу и т. и. и за тое я вже тамъ и по-вечерявъ, пообѣдавъ, а часомъ где якого кавалокъ мяса та хлѣба и до дому. Родичѣ мои тѣшились тымъ дуже, що я до всего бувъ такъ цѣкавый и здѣбный и неразъ напоминають мене: — „Гриню шануйся и будь завсѣгды цѣкавый, а панъ якъ zobачитъ тебе, що ты такій до всего цѣкавый та здѣбный, то може тебе взяти колись на Марцѣнове мѣсце за льокая, бо видишь онъ вже старый, а сили пѣсля его старости не служатъ ему.“

И такъ проминувъ рѣкъ, а я такъ дальше ходивъ на роботу до того двора, а у вечеръ заходивъ я до старого Марцѣна, где помагавъ я ему у всякомъ трудѣ. Бувало встану досвѣта и чимъ скорше бѣжу до пана помагати старому Марцѣнови позамѣтати, порохи пообтирати и такъ все що лишъ було потреба, а нѣмъ кличе польовый на роботу, то я вже готовый, тамъ все поробивъ и иду знова до дальней денной работы. Панъ выдѣчи мою цѣкавость до всего и по якѣмсь часѣ взявъ мене до себе, до помочи старому Марцѣнови, котрый вже не бувъ въ силѣ такъ звиватись якъ колись. И панъ перебравъ мене тогда сейчасъ въ льокайскій мундуръ и назвавъ мене Гржегоржонъ, звычайно по польскій, бо въ тогдашнихъ часахъ причисляли польску мову яко до паньской та шляхоцкой, а русску мову до простой та хлопцкой. Но въ тогдашнихъ часахъ мало що кто и розумѣвся на значеню мови,

и не дбали о тое, а особенно бѣдніи люди, котрымъ придавалась все якась потреба до двора.

Родичѣ тѣшились тымъ, що панъ такъ мене дуже полюбивъ и чулись ѳтъ той хвилѣ щастливѣйшими, бо я и грошей бѣльше заробивъ, и обратись було въ що. Наветь и тымъ тѣшились, що панъ менѣ вмѣсто хлопского имени давъ красше панское, котрымъ и гордились. Но Господь, котрый есть наилучшій и наймудрѣйшій отецъ, иншую долю судивъ для мене, якъ родичѣ мои думали.

Коли я такъ побувъ у пана якийсь часъ, приглянувъ ся всему, а наибѣльше впало менѣ до вподобы тое, якъ панъ альбо панскій сынокъ Юзефъ читавъ розличнѣ книжки и газеты. Я выдѣвъ тое и мене зѣбрала велика охота навчитися письма: — „Незнати чи бы я мѳгъ навчатися письма, та чому нѣ, навчивъ бы ся, але где и якъ? панови нѣякъ казати, а родичѣ бѣднѣи не мають зѣ ѳткы, а еще якъ скажу тое родичамъ, то ще можуть и сварити на мене за тое!“. Такія мысли стали ѳтъ той хвилѣ забивати голову и ходивъ я ѳтъ тогды все въ задуманю гей-бы не свѳй. ѳгъ того часу я и охоту стративъ до працѣ, що потѳмъ и панамъ стало дивно що зѳ мною есть. Пытались мене паны та и Марцѣвнъ що менѣ таке сталось, но я никому не ѳткрывъ своей тайни, котра була такъ сильно завязана у моей головѣ.

Разъ такъ въ такѳмъ задуманю, прѣйшовъ я до своего батька, и коли батько зобачивъ мене и дивно

ему сейчасъ стало, бо я якъ прійшовъ коли давнѣйше, то веселый, щось сказавъ, а теперь гей-бы не той; и ставъ по хвили мене пытаться: — „Гриню що тобѣ такое що ты такъ посоловѣвъ и ставъ гей-бы не той, чи може що злого тобѣ случилось, можесь слабый, або може панъ чого сваривъ на тебе, скажи?“. Але я стоявъ мовчки, та не мѳгъ ѳтвѣжитись своему батькови ѳткрыти своихъ бажанъ, бо знавъ я тое дуже добре, що родичѣ недопоможуть менѣ въ тѳмъ ничего, задля своей бѣдности, и що еще будутъ противнѣ тому. Але по довгихъ батьковскихъ вопросахъ, сказавъ я батькови все, и додавъ: — „Тату, кажѣтъ що хочете, то таки я мушу ити туда, куда мене веде провидѣнне!“.

Коли почули батько ѳтъ мене тѣи слова, задумалися, и по довгѳмъ задумавю сказали такъ: — „Отъ сыну, пусте приплило тобѣ до головы, що забагаєсь тобѣ якого тамъ письма, не шанувавъ бы ты ся у пана, коли тобѣ добре; обратися маєшь въ що, и то убранье паньске, ѣсти также маєшь що доволѣ, и то не що будь, але то що и паны ѣдятъ, и грошѣ маєшь, и що ще ты хочешь? Лучшого щастя и на цѣлѳмъ свѣтѣ не найдешь! А письмо гадаєшь що тобѣ дастъ хлѣба? О нѣ сыну! Бо якъ видишь що и я не умѣю письма и живу на свѣтѣ, тожѣ и ты будешь живѣ такъ само хочѣ и читати не будешь умѣвъ. А ты кажешь, що таки туда пѳдешь, куда тебе мысли ведутъ, то значитъ: що ты хочешь пана, а при тѳмъ и насѣ старыхъ повинуть, и щожѣ бы

мы тогда зробилъ, розважь собѣ самъ! Отожь выбый собѣ то все зъ головы, до чого тебе тягне, бо мы бѣднѣи и намъ хлопамъ то цѣлкомъ не придастся. А якъ будешь умѣти письмо, то чи будешь заразы попомъ гадаешь? О далеко тобѣ сыну до того!“.

— „Попомъ, не попомъ, але таки добре бы тое было, бо я ще молодой, и колись стало бы менѣ тое щастьемъ може!“ ѳтповѣвъ я тихенькимъ голосомъ.

Тато менѣ еще перебивали тое дальше и все радили, щобы я таки покинувъ тѣи гадки, а тримався двора. Теперь спѳзнавъ я що батько про тое и чути не хочуть и жаль огорнувъ мене въ тую хвилю, але я свого жалю не показавъ родичамъ, тѳлько попрощався зъ ними якъ звычайно до ѳтходу и цѳйшовъ знову до двора до своей работы.

И такъ минали днѣ за днями и зъ кождымъ днемъ горячѣйша охота ставала въ менѣ до письма. И по довгихъ тыхъ своихъ думкахъ постановивъ покинути я двѳръ, пана, родичѳвъ и рѳдное село и цѳйти въ дальшѣй свѣтъ глядати иншого щастя. Якъ загадавъ, такъ и здѣлавъ, зладивъ я собѣ гдещо на дорогу, и такъ щобы панъ и слуги двѳрскѣи не знали выбрався я у вечеръ въ дорогу.

Вечеръ бувъ погѳднѣй, памятаю тое якъ бы нынѣ, небо засѣяне сотнями зѳръ, а блѣдѣй мѣсяць межѣ зорями, неначе управитель державѣ освѣчувавъ своимъ блѣдымъ свѣтломъ тую нѳчну темряву, а легонькѣй вѣтрець своимъ шепотомъ неначе розмовлявъ зъ листьями деревъ. Вѣйшовъ я такъ за

село на поле и чогось лячно стало такъ ночею пускаться менѣ въ дорогу. Пôдôшовъ я такъ дальше пôдъ сусѣдне одно село, где вынайшовъ собѣ добре мѣсце до супочинку пôдъ одною копицею конюшины, где вклякъ я и щиро помолился, а ôдтакъ лягъ спати. Коли я такъ лежу, стали менѣ знова всякѣ мысли заходити до головы и середъ тыхъ различныхъ мыслей склонивъ мене сонъ и я заснувъ. Снится менѣ, що я гдесъ выйшовъ на дуже високу гору, где бувъ пречудный садокъ зъ различными овочевыми деревами, и я вылѣзъ на одну яблонь и ставъ рвати яблока, але на нещастье гиляка на котрôй я стоявъ зломалась, и я вправъ що ажъ застогнавъ черезъ сонъ, и въ тôмъ пробудився. Поглянувъ я протерши очи на свѣтъ, зобачивъ що уже стало свитати. Я схопився тогда скоренько, прêmивъ очи росю, покрѣпився молитвою и пустився скорымъ ходомъ въ дальшу дорогу.

Завитавъ ранокъ. Сонце вказало свое ясное лице, и розсыпало свои золотѣ лучѣ на ту святу земельку. Ниви зъ буйными збôжами лишъ ôтъ лигенького вѣтру буяли неначе морскѣ фалѣ и представляли чародѣйный видъ. По сѣножатахъ, лугахъ зеленыхъ роса ôтъ сонця неначе перлы свѣтилася, а изъ пречудныхъ цвѣтôвъ выходила благопрѣятная вонь, а птички лѣтаючи попадъ тѣмъ буйнѣмъ нивамъ та роскошнѣмъ сѣножатамъ, возносили хорошѣ пѣсни, неначе складали подяку Всевышнему за такъ пречудный ранокъ. Такъ я ишовъ черезъ цѣлый день, ажъ

надъ вечеръ якъ солнце начало склонятись до западу, зобачивъ я чоловѣка, котрый вѣхавъ малыми конятами зъ поля домѠвъ. — „Татусю, татусю! — закликавъ я — озмѣтъ прошу васъ мене троха на вѠзъ, бомъ такъ ослабъ, що ледви ноги мене несутъ!“. Чоловѣкъ оглянувся на задъ себе, коли почувъ тѣ слова, а зобачивши мене, сейчасъ встримавъ малѣ конята. — „Ходи, ходи дитинко, сѣдай чейже не зотяжишь богато и скорше будешь въ селѣ!“ сказавъ господарь. Почувши тѣ слова, по котрыхъ заразъ спѠзнавъ я що то бувъ за чоловѣкъ, сѣвъ я тогди на вѠзъ коло господаря и начавъ оповѣдати всю свою исторію. Господарь выслухавъ уважно мого оповѣданя, взявъ мене до себе и обѣцявъ мене зъ другими хлопаками учити письма и въ кѠнци повѣвъ менѣ, що Ѡнъ есть въ селѣ дякомъ.

Утѣшився я тою обѣцялкою старого дяка, и коли приѣхалисьмо вже на подвѣрѣя, я зъ той радости скочивъ скоренько зъ воза, выпрягъ конѣ, помѠгъ заточити вѠзъ пѠдъ дахъ, а потѠмъ пѠшлисьмо до хаты и при вечерѣ оповѣдавъ я дальше про цѣль своей подорожи. Такъ перебувъ я у того дяка черезъ цѣлый рѠкъ, где за той часъ выучився я дуже красно письма такъ що и апостоли въ церквѣ прочитавъ. Тѣшився тымъ дякъ, тай и люде хвалили мене за мѠй дзвѠнкѣй голось и всѣ казали що зъ мене шось буде, але я и не думавъ нѣколи досту-
пити до чогось вышого.

Ажъ на веснѣ заслабъ старѣй дякъ, казали

що гдесъ перестудився, и довго не лежавъ, бо и такъ вже бувъ въ лѣтахъ, а захопила еще его и слабѣсть, тожь мусѣвъ по довгѣмъ своимъ житю опустити сей свѣтъ, а перебраться до вѣчности. Сумно начали заводити дзвоны по старѣмъ дяку, бо то ще и человекъ бувъ, якого пошукати було. Заплакали за нимъ всѣ, якъ старі такъ молоді, яко звичайно за своимъ добрымъ учителемъ, а наибѣльше плакавъ я якобы за своимъ рѣднымъ отцемъ. Но то все проминуло, якъ той дымъ, похоронили старого дяка въ великой почести, где мѣсцевый священникъ сказавъ прашальну надгробну проповѣдь, котра всѣхъ людей зворушила до слезъ. А громадяне покладали хороший памятникъ где и до нынѣ еще стоитъ. Но не въ тѣмъ любый Стефаню тую исторію менѣ розтягати за того старого дяка, хотяйбы и бѣльше було що о его житю оповѣдати, а также та наука для всѣхъ придала бы ся, але поїдемъ дальше.

По смерти дяка бувъ я еще кѣлька днѣвъ, а що старая дячиха не хотѣла сама газдувати, бо и сили ей до того вже не служили, роздѣлила не величкій маєтокъ межи двоухъ сынѣвъ, котрѣ були вже поженені, а сама осталась при старшѣмъ сынѣ, щобы безъ журбы доживати своихъ лѣтъ. Я видячи тое мусѣвъ ѳтдѣйти. И покинувъ я село и пошовъ въ свѣтъ шукати якои службы, щобы не згинуты лишъ зъ голоду. Взявъ я собѣ на дорогу крѣмъ где якои живности, що менѣ дячиха була зготовила, также и сей псалтирь зъ котрого небѣщикъ дякъ

учивъ мене читати. И той то псалтырь еще и нынѣ маю и то тримаю его въ великомъ пошанѣвкѣ. И по кѣлькохъ дняхъ своеи подорожи опинився я въ мѣстѣ Самборѣ, где ставъ я у одного богатого господаря на передмѣстю до службы. Сей господаръ назывався Павло Пѣдгайный и удержувавъ школярѣвъ на вѣктѣ, котрѣ ходили до мѣста Самбора до школы.

Коли я такъ служивъ у того господаря, познакомився я зъ тыми учениками и розповѣвъ имъ исторію своеи бѣди и якимъ способомъ я выучився нисьма. Выслухали все тѣи ученики моего оловѣданя и спѣзнали що у мене есть велика охота до дальшой науки, и жаль имъ стало мене, що я такій здѣбный до науки и задля своего убожества змарную свое житье, и урадились мѣжъ собою чтобы купити менѣ книжки и посылати на свѣй коштъ до школы. Такъ и здѣлали. Ходивъ я до школы гдемъ найкрасше учився и по окѣнченю рѣчной науки зѣставъ я принятый до другои клясы.

Коли наступили вакаціи, розѣхались ученики до своихъ батькѣвъ, чтобы пѣдчасъ вакаціи повеселитись та забавитись зъ своими товаришами. Попращався я зъ ними и мусѣвъ остатись и жаль менѣ стало за ними, бо велика бѣда огорнула мене въ той хвили. Бо якъ були ученики то платили харчъ и за мене, а коли они розѣхались, не мавъ я зъ ѳтки платити господареви за харчъ, а господаръ дармо не хотѣвъ дати. Изъ той журбы вый-

шовъ я до мѣста, а такій голодень що ажъ въ очахъ менѣ чорнѣе, бо другій день вже якъ я ничего въ губахъ не мавъ. Ажъ тутъ надходить якійсь нанъ и ставъ мене пытатись: — „Чи не вчили бы вы паничу моего сынка читати?“ поглянувши на мене гейб-ы знавъ що я бѣдный и не маю ничего. — „А зъ ѳтки вы пане знаете що я бѣдный школяръ?“ запытавъ я его, бо менѣ тое стало дуже дивно, зъ ѳтки ѳнъ знае мою бѣду. — „Я знаю васъ знаю, — ѳтповѣвъ панъ, — еще зъ вторѳкъ, якъ вы начали еще ходити до школы, а оповѣдавъ менѣ за васъ вашъ господаръ Павло Подгайный, въ котрогосьте стали на службу!“ Я вздыхнувъ до Господа Бога и въ мысли ставъ я дяковати Все-вышнему що пѳславъ менѣ пана, при котрѳмъ вже можу мати харчъ, спанье и може и убранье еще. — „А чомужъ-бы нѣ, зъ охотою буду учити!“ — ѳтповѣвъ я радѳсно. И въ тѳй хвили пѳйшовъ я зъ паномъ до его помешканя и обѣцявъ за науку своего сына давати менѣ харчъ, нѳчлегъ и убранье, а коли покажется що буду добре учити то и грошѣ въ додатку.

ѳгъ той хвилѣ старався я всѣми силами щобы того паньского сынка добре выучити письма. И въ скорѣ показалась моя праця не даремна, бо за одень мѣсяць паньскѣй сынокъ понимавъ дуже красно и панъ выдючи що я стараюсь о выученье его сынка, додававъ менѣ еще и по золотому якъ обѣцявъ. ѳтъ тогды стало менѣ троха лекше жити на свѣтѣ, и въ такѣй спосѳбъ помагавъ я собѣ въ дальшѳй

своей науцѣ. И такъ за Божю помочю и добрыхъ людей перейшовъ я щасливо всѣ класы. По окбиченю шкѳль вступивъ до львѳвской семинаріи, где по якѳмсь часѣ зѳставъ священникомъ. Оттакъ оженивъ я ся зѣ дочкою одного старенького священника за Львовомъ, где оставсь пѳзнійше на парафіи. А высвященъ я митрополитомъ Григоріемъ Яхимовичемъ.

Отъ и такимъ то способомъ любезный Стефаню вступавъ я по дорозѣ своея науки не зважаючи на всякѣ недостатки и невыгода, а зносивъ я все терпеливо, пѳддавшись цѣлкомъ воли Божой. — „А чисьте були потѳмъ съ своими родичами, отче добродѣю, якъ вы вже були высвященѣ на священника?“ — поспытавъ дальше цѣкаво малый Стефанко.

— „Бувъ, чомужъ нѣ! Отже власне хочу тобѣ еще то доповѣсти“, — сказалъ отецъ Григорій и начавъ дальше оповѣдати такое: — „Коли я вже бувъ священникомъ, задумавъ я выбратися на Пѳдгѳрье до своего родымого села, щѳбъ довѣдатися о своихъ родичахъ чи еще жѣють, а якъ жѣють щѳбъ ихъ тою веселою вѣсткою потѣшити. Приѣхавши до своего рѳдного села, довѣдався я що жѣють и где мешкають и вступивъ до той самой низенькой двѳрской хатыни, котру я еще передъ пятнайцяти лѣтами полишивъ. — „Слава Іисусу Христу!“ — поздоровивъ я своихъ родичѳвъ переступивши порѳгъ хаты, и въ той хвили огорнувъ мене великѣй жалъ, бо побачивъ я свою рѳдную матеръ на смертной по-

стели, мовъ стѣна блѣду, а старенькій мѣй тато сидѣли при постели на ослонѣ зѣ слезами въ очахъ. — „Слава на вѣки Бѣгу святому!“ вчувъ я тихенькій голось зъ усть своего найдорозшого отца, и на тѣи слова встали гейбы перестрашенѣи и чимъ скорше спѣшили до мене щобъ привитати, якъ звычайно поцѣлувати въ руку. Але я не допустивъ до того, щобы мѣй рѣдний отецъ, цѣлувавъ мене въ руку, лишъ чямскорше взявъ я ихъ за руку и поцѣлувавши, сказавъ: — „Не вы мене, але я васъ, бо я не достоинъ щобы вы мене цѣлували въ руку, бо я вашъ сынъ Гринь, котрый передъ пятнайцятими лѣтами пропавъ безъ вѣсти. Бо Господь Богъ не хотѣвъ, щобы я такъ марнувавъ свое житѣе по панскихъ дворахъ, но иншюю долю назначивъ менѣ, а то на тое, щобы и вы мали при кѣмъ на старѣи лѣта свободно ѣпочати!“.

По тыхъ словахъ я привитавъ своихъ родичѣвъ, а тато стояли и лишъ споглядали на мене, а слезы ихъ и мои лялись якъ дощъ и оны довго, довго не могли слова изъ себе добути. А мама що лежали безъ памяти и мало обзывались, то тецерь дѣбрали всѣхъ своихъ силъ и промовили зъ радости: — „Сыну мѣй сыну, ходы нехай ты хочъ передъ смертѣю обѣйму своими руками, та нехай ся подивлю еще на тебе“. Я розплакався, а маты притулила мене до своихъ грудей и такъ скѣнчила житѣе. Якій смутокъ бувъ въ той хатынѣ, то представити и описати не можна. Поховали небѣжку въ великой почести, при участѣю

трохъ священникѣвъ. А нынѣ тамъ стоить великій камяный памятникъ, окруженный чотырма корчами вышень, до которого я каждого мѣсяця ѣду.

По смерти моеи матери, забравъ я своего отца и сестру, котра вже була ѳдана за двѣрзкого фѣрманна до себе. Отець жили при менѣ еще вѣсьмь лѣтъ, а для своей сестри купивъ я кѣльканайцятъ моргѣвъ поля, повывставлявавъ хорошій господарскій будынки, где огы недалеко въ сусѣдствѣ мене жие до днесъ щастливо !“

Такое то оповѣдавъ отецъ Григорій, малому Стефанови, котрый зъ великою увагою слухавъ каждого слова. Тогды отецъ Григорій записавъ его до школы, а пѣзнѣйше, коли выучався добре цисьма, давъ его до высшыхъ школъ, а ѳттакъ до семинаріи, где зѣставъ также священникомъ. Потѣмъ оженився зъ тою дочкою священника Анною, котру передъ лѣтами, выратувавъ ѳтъ потоппеня, и дѣставъ першую парафію въ селѣ С. где его братъ Петро якъ вже намъ знано, бувъ зятемъ графа Леотоньского. И такъ той молодой священникъ Стефанъ, котрый бувъ лишъ до помочи старенькому евященникови Льву, на той парафіи въ селѣ С. перебувавъ цѣлый рѣкъ, не знаючи що той молодой графъ есть рѣдныи его братъ Петро, а Петро знова, также ничего не знавъ про того молодого новоприбувшого священника Стефана, ажъ дочерва коли умеръ графъ Леотоньскій, а священникъ Стефанъ бувши на похоронѣ, и пѣзнѣйше розмавляючи съ молодымъ графомъ Петромъ довѣ-

дався, що вінъ есть никто иншій, якъ его рѣднй братъ Петро, а сынъ старого Якова. По тѣмъ розмовѣмъ показались Стефанови радоснй слезывъ очахъ, котрй не позволяли ему доше той тайны вздержувати и промовивъ зъ радости взявши Петра за руку: — „Якъ ся маешъ брате мѣй солодкй Петре. По твоимъ оповѣданю спѣзнавъ я, що ты еси мѣй рѣднй братъ Петро, а сынъ нашего старого ѳтця Якова. А я твоѣй братъ Стефанъ. Чи памятаешъ нашй першй часы, якъ мы началися пускати въ свѣтъ за щастьемъ, и коло того камяного креста, где розходилися двѣ дороги, мы прашалися, и розѣшлисьмося ты въ правую, а я въ лѣвую сторону?“

— „А чомужь бы нѣтъ, памятаю, такъ бы то лишъ вчера було, брате мѣй Стефана! а то ты? якимъ ты чиномъ допнявъ священского стану?“ — крикнувъ радѣстнымъ восклицомъ, а въ той хвили обнялись два рѣднй брѣтя, та цѣловалися и той всей радости не було границъ. По тѣмъ оповѣмъ Стефанъ свою истрію, по котрой повклякали и щирымъ сердцемъ молилися до Господа Бѣга, дякуючи за такъ благй ласки, котрй ѳтъ него отримали.

Отъ того часу, отъ коли спѣзнались два рѣднй брѣтя, проживали черезъ весь часъ своего житя въ великѣй любвѣ ходячи часто одинъ до другого, где знову разомъ молилися, и такъ дяковали Всевышному за тй ласки котрй осягнули ѳтъ Него.

7. Радѣснї Зеленї Свѣята.

Возоветь къ мнѣ и услышу его, съ нимъ
есмь въ скорби, изму его, и про-
славлю его. (Псаломъ Давида.)

Було то пѣзноу ночею зеленой суботы. Отець Стефанъ еще не спавъ, лишъ сидѣвъ въ алькирѣ при столику, и ѣтчитувавъ своимъ звычайемъ вечернїи молитви, та роздумовавъ о завтрѣшнѣмъ празнику Сошествїя святого Духа, якую бы то въ такъ великїй празникъ - храмовый сказати хорошую проповѣдь своимъ парафіянамъ. Ажъ тутъ наразъ вѣгае служниця, котра также еще не спала, лишъ зъ добродѣйкою поралася при всякихъ печивахъ, бо було запрошенихъ много священникѣвъ изъ сусѣднихъ сель на такъ великїй празникъ, межи котрыми мавъ приѣхати также и отець Григорїй.

— „Отче! — сказала служниця — прїйшовъ оденъ господарь, зъ якимсь мабудѣ важнымъ дѣломъ до васъ, бо просятъ щобы вы якъ найскорше выйшли!“

Стефанъ не надумувався много, лишъ якъ тое учувъ, сейчасъ залишивъ читанье и чимъ скорше посцѣшивъ до того господаря, котрый очѣкувавъ его въ кухни.

— „Отче! — промовивъ скоренько господарь, узрѣвши священника передъ собою — ходѣтъ чимъ скорше до моеи хаты ратувати одну душу, але скоро, щобы можъ еще живого застати!“.

— „А то кого“? — поспытавъ здывованый священникъ Стефанъ, бо знавъ добре того господаря и не думавъ, щобъ у него щось подѣбногo случилось.

— „Охъ, не знаю я его отче — ѳтповѣвъ господарь, бо то цѣлкомъ чужій и не знакомый менѣ чоловѣкъ, котрый прійшовъ нынѣ пополудни до моеи хаты за жебранымъ хлѣбомъ и пѳдчасъ молитви впавъ и весьма слабымъ голосомъ вздыхнувъ: — Охъ Боже ратуй!“ — Я зобачавъ по нѣмъ, що ѳнъ упавъ на силахъ и що его житя есть небезпечное и я боячися, щобъ не померъ безъ святой сповѣди, та щобъ не запроцастивъ своей душѣ на вѣки, прійшовъ до васъ щобъ удѣлили вы ему найсвятѣйшихъ тайнъ“.

Священникъ не ждучи довго, пѳславъ сейчасъ за дякомъ, котрый мешкавъ недалеко церкви. Прійшовъ дякъ, ѳтчинили скоренько церкву, взяли найсвятѣйшѣ тайны, посѣдали на вѳзъ и за якои четверть години стали въ домѣ того господаря, где лежавъ старецъ-жебракъ еще при жатю. Урадовався тымъ священникъ, що заставъ еще при жатю чоловѣка и удѣливъ ему маслосвятіе. Священникъ поглянувъ на бѣдного старика и зъ цѣкавости начавъ выпытоватись що ѳнъ за одень. Старецъ-жебракъ, котрый бувъ такъ ослабленный, що подобавъ бѳльше на мертвого якъ на живого чоловѣка, а по принятію найсвятѣйшихъ тайнъ здѣлалось му лекше, и ѳнъ дѳбравши всѣхъ своихъ силъ начавъ священникови тыхимъ слабымъ голосомъ оповѣдати такъ: — „Все-

честнѣйшій отче, я вже довшій часъ на такую сла-
бѣсть занепадаю, а то зъ той причины, що ношу
въ своимъ сердцю великій жаль, котрый мое сердце
не въ силѣ выдержати. Мавъ я двоихъ сынѣвъ, неначе
два ока, и що лишъ начала въ нихъ сила возрастати,
покинули они мене, а самѣ пѣшли въ свѣтъ гля-
дати долѣ для себе и до нынѣ про нихъ и чутки
нема где они дѣлись. По ихъ ѣходѣ за пѣвъ року
померла моя жена, а ихъ маты зъ той розпуки, що
такъ була за ними дуже затужила, а я остався
самотный безъ нѣякои родины не маючи теперъ
навѣтъ где и голову спокѣбно прихилити, и нема
менѣ днесъ на старіи лѣта воды нѣ ложки страви
кому подати. И зъ той гризоты та розпуки, почали
сили чимъ бѣльше въ менѣ упадати такъ що я не
бувъ здатный до нѣякои працѣ и зъ того всего во-
лѣвъ я оставити все и пуститись въ свѣтъ за же-
бранымъ хлѣбомъ“.

Священникъ Стефанъ зъ великою увагою слу-
хавъ старця-жебрака, и такъ зворушилося его сердце,
що слези ему лялись якъ дощъ, бо спѣзнавъ по
тѣмъ оповѣданю никого иншого якъ лишъ своего
рѣдного отца старого Якова. Но щобы совершеннѣйше
пѣзнати запытавъ его дальше:

— „А якъ вы зоветесь, а якъ вѣшій сыни звалися?“

— „Охъ отченьку, промовивъ жалѣсно старецъ
до чого вамъ придастся мое и моихъ сынѣвъ имя!
Але щобъ не ѣтмовити вамъ вашей просьбѣ то вамъ
оповѣмъ, хочъ для мене на сынѣвъ моихъ на лучшу

долю вже на нынѣшій мой старіи лѣта надѣи нема. Отже я называюсь Яковъ, а мои сыни, котрѣ вже давно покинули мене, то старшій назывався Петро, а молодшій Стефанъ!“ Въ той хвили зъ очей старика покотились ясні слезы, котрѣ капаючи зросили его постѣль.

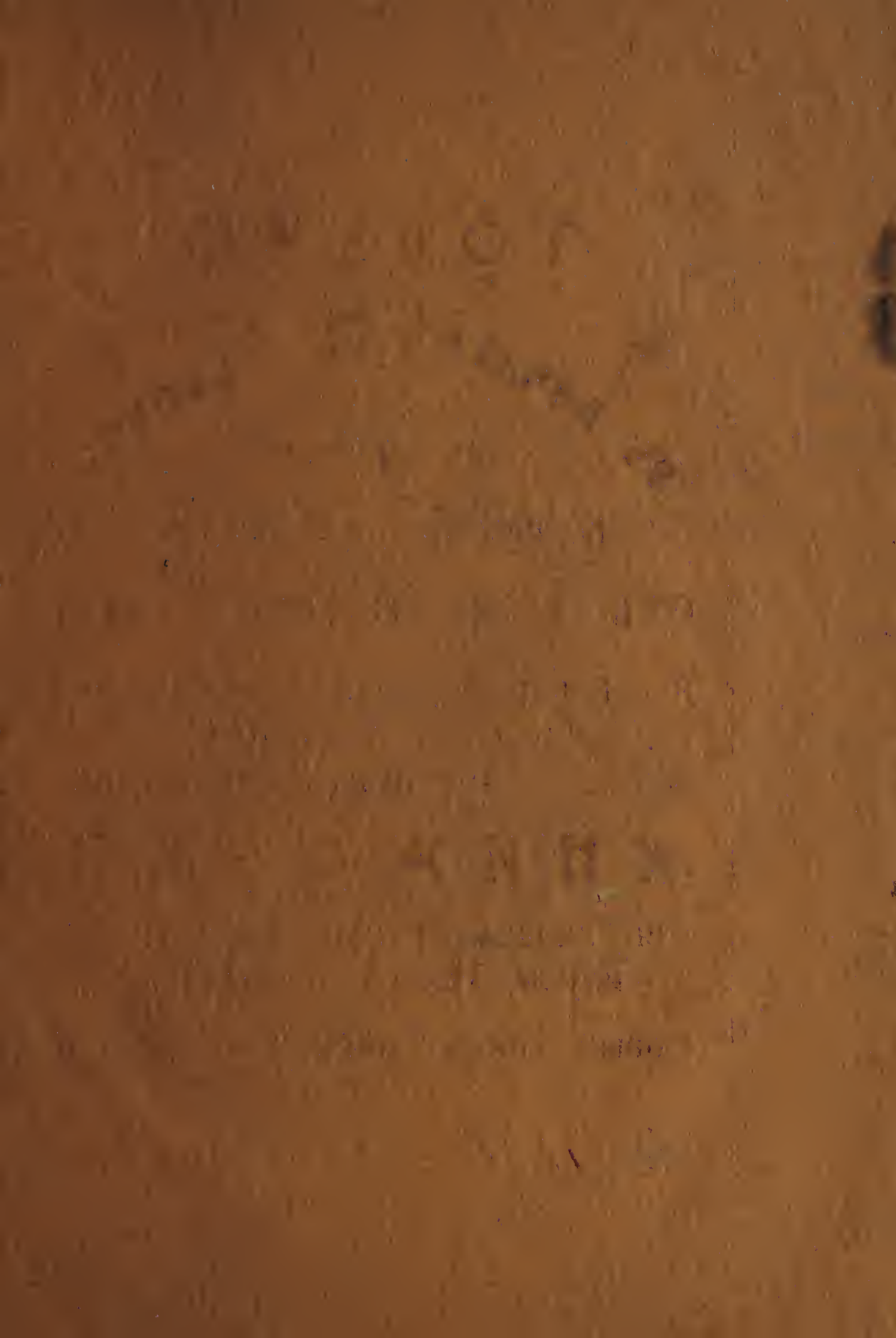
Ажъ по тыхъ то словахъ священникъ познавъ совершенно своего рѣдного отца, и сейчасъ припавъ до ложи своего старенького отца зъ радѣсными слезами въ очахъ и цѣлюючи руки та ноги своего отца промовивъ: — „Отче мѣй найдорозшій, тажъ я вашъ сынъ Стефанъ, котрый зъ моимъ братомъ Петромъ опустили васъ и пѣшлисьмо въ свѣтъ шукати лучшой для себе долѣ!“.

Старый Яковъ коли почувъ тіи слова, то изъ той радости не мѣгъ слова изъ себе добути, зѣбравъ всѣ свои силы, пѣднѣсь ся, и мовчки лишъ обѣймавъ та цѣлувавъ своего сына, котрого вже двацять лѣтъ не видѣвъ. Въ той хвили заразъ сеи ночи взявъ Стефанъ своего старенького отца до себе и начавъ оповѣдати свою исторію и згадавъ также про брата Петра, котрый якъ о тѣмъ довѣдався прійшовъ раненько ѣтвѣдати своего батька. Якій радѣстный бувъ празникъ Зеленыхъ Свѣятъ въ домѣ священника Стефана, то не въ силѣ перомъ сцены такой представити, лишъ самому можна собѣ догадатись про тую то радѣсть сынѣвъ своимъ отцемъ, що той всей радости и веселости не було границъ. Радувались сыни своимъ отцемъ, а отецъ своимъ сынами, що

зобачивъ ихъ такъ щастливыхъ, та и слабѣсть покинула старого, и онъ прійшовъ еще до лучшихъ силъ проживши межи сынами въ наилучшѣмъ пошанованю еще пять лѣтъ, прославляючи Господа Бога въ щирыхъ молитвахъ.

Писано въ Вѣднѣ дня 9. II 1911 року.

Т О Л Ь К О

въ печатнѣ М. Бѣлоуса

въ Коломыѣ

ВСЕГДА МОЖНА ПОЛУЧИТИ

ОТЪ 1 кр. ажъ до 1 злр.

на й к р а с ш ѝ _____

на й т а н ь ш ѝ

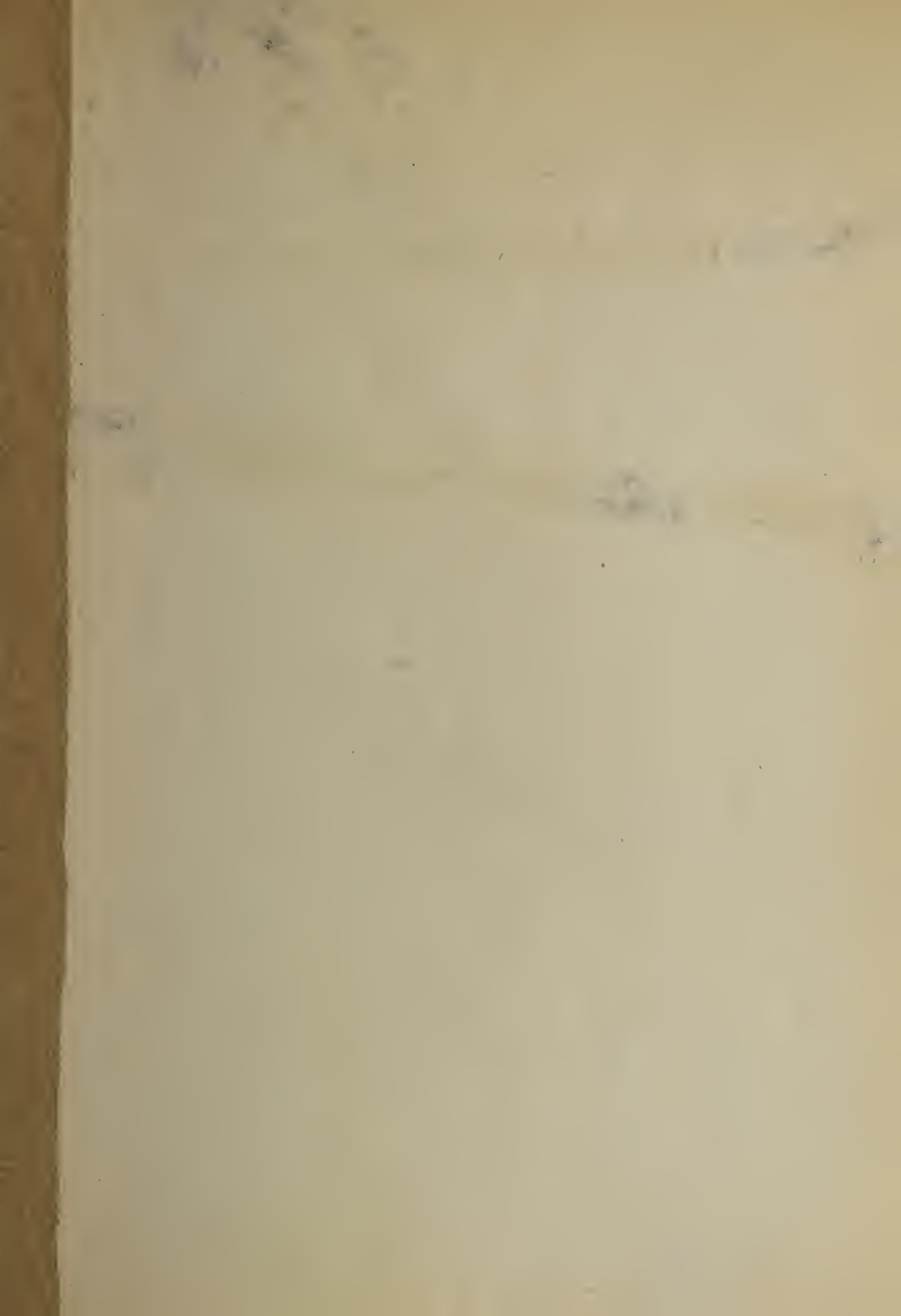
_____ и на й в е с е л ь ѣ ш ѝ

К Н И Ж О Ч К И

для забавы, розвеселенія спѣву,
науки, лѣченія и молитвы.

Новый списъ книжочокъ дѣстае
кождый

— Д А Р О М Ъ. —

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

3 0112 096516213